

РЕЦЕНЗІЯ

кандидатки педагогічних наук, професорки Ткач М.М.

на дисертаційну роботу Олесі Юник

«Формування позитивної репутації викладача закладу вищої освіти
у професійній діяльності»

подану на здобуття ступеня доктора філософії

в галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

Аналіз поданого на рецензування дисертаційного дослідження Олесі Юник та опублікованих нею наукових праць дає підстави для формулювання висновків щодо актуальності теми дослідження, обґрунтованості теоретичних положень та висновків, достовірності отриманих результатів, наукової новизни, практичного значення роботи та визначення відповідності представлені роботи вимогам, які ставляться до такого типу наукових робіт.

Актуальність проблеми формування позитивної репутації викладача закладу вищої освіти у професійній діяльності зумовлена сучасною парадигмою педагогічної освіти. Це підтверджується тим, що в змісті дослідження враховано педагогічні реалії сьогодення, зокрема: синхронізацію освітньої сфери з умовами ринкової економіки, а також загальну глобалізацію ринку надання освітніх послуг. Саме тому дисертанткою проаналізовано наукові доробки не лише з психології й педагогіки (як найближчих галузей знань до досліджуваного феномену), а й проведено ретельний аналіз досягнень науки в галузі політології, юриспруденції, менеджменту та маркетингу.

Позитивна репутація викладача є інтегральним показником його професійної компетентності, педагогічної майстерності, наукової активності, комунікативної культури та етичної відповідальності. Вона визначає рівень довіри з боку студентів, колег, адміністрації та ширшої академічної спільноти, сприяє формуванню сприятливого освітнього середовища та підвищенню іміджу закладу вищої освіти загалом. З цих позицій позитивна репутація стає важливим ресурсом професійного успіху, кар'єрного зростання та академічної мобільності викладача.

З огляду на зазначене, дисертаційну роботу Олесі Юник вважаємо актуальною для розв'язання сучасних проблем вищої освіти, а вибір теми дослідження є цілком виправданим, своєчасним та перспективним для майбутніх досліджень у сфері професійної підготовки викладачів закладів вищої освіти.

Обґрунтованість та достовірність основних наукових положень дисертації, отриманих результатів, висновків та рекомендацій підтверджується використанням Олесею Юник загальнонаукових, теоретичних та практичних методів дослідження. Логічна структура роботи визначається її метою, сформульованими науково-практичними завданнями. Основні наукові результати дослідження отримані дисертанткою особисто, характеризуються науковою новизною та апробовані на міжнародних науково-практичних конференціях.

Дисертаційна робота Олесі Юник охоплює дослідження широкого кола питань, які знайшли відображення у відповідній структурі та змісті.

На особливе схвалення заслуговує розроблена авторкою структурно-функціональна модель формування репутації викладача закладу вищої освіти (зображена на рисунку 2.1), відповідно до якої доцільно звернути увагу на важливість встановлення проміжних цілей, пов'язаних із метою подальшої професійної діяльності. Як зазначає дисертантка, для цілеспрямованого формування позитивної репутації викладача закладу вищої освіти необхідно, аби проміжні цілі були чіткими, послідовними, планомірними, логічними та спрямованими у напрямку до поставленої мети.

Важливу роль у процесі формування досліджуваного феномену відіграє усвідомлення та визначення *чотирьох видів репутації* у суб'єкта репутаціювання. Дисертанткою не тільки аргументовано існування *реальної (поточної) репутації* у її носія (в якій відбито образ суб'єкта репутаціювання, поширений в певній соціальній групі у визначений момент часу), а й виокремлено *ідеальну репутацію* (еталонну репутацію, на досягнення якої зорієнтовано стратегічно-тактичні ініціативи) викладача

закладу вищої освіти. Крім того, дисертанткою звернено увагу на існуванні *проміжної репутації* (бажаної репутації, яка виступає результатом зіставлення конструктів ідеальної репутації з особистісно-професійним потенціалом суб'єкта репутаціювання для приведення їх у максимальну відповідність), а також *дзеркальної репутації* (заснованої на власному уявленні викладача закладу вищої освіти як суб'єкта репутаціювання про його реальну репутацію).

При обґрунтуванні *структурних компонентів* досліджуваного феномену, які відображені у структурно-функціональній моделі формування репутації викладача закладу вищої освіти, дисертанткою зазначено, що наявні наукові доробки щодо структури репутації особистості (розроблені здебільшого представниками економічних, юридичних та політичних галузей науки) не відповідають специфіці педагогічної науки, тому структурні компоненти досліджуваного феномену потребували самостійної розробки. Наявність процесуальної та результативної мотиваційної сили у викладача закладу вищої освіти безпосередньо пов'язана із відповідністю його сприйняття цільовою аудиторією та власною самооцінкою, що забезпечується *мотиваційно-рефлексивним компонентом* означеного феномену. Тоді як, сприймання репутації означеного викладача ЗВО, як професіонала та особистості загалом, відбувається завдяки несвідомому виокремленню у цільовій аудиторії полюсу модальності, що здійснюється *модально-оцінним компонентом* репутації викладача закладу вищої освіти. Результативність навичок та умінь, наявність яких викладач закладу вищої освіти демонструє у процесі професійної діяльності, відбувається завдяки функціонуванню *діяльнісно-результативного компонента*.

Наголосимо, що в структурно-функціональній моделі формування репутації викладача закладу вищої освіти Олесею Юник також відображено й вплив педагогічного інструментарію на формування досліджуваного феномену, а саме: форм, методів, принципів, педагогічних умов та алгоритмічних настанов.

Теоретичне та практичне значення дослідження Олесі Юник полягає в тому, що її теоретичні висновки та отримані експериментальні результати можуть слугувати основою для адміністративно-управлінського персоналу та викладачів закладів вищої освіти в ході самореалізації особистісного потенціалу у професійній діяльності, а також можуть скласти основу подальших досліджень проблематики репутаціювання у галузі педагогічної науки й використовуватись у процесі написання навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій з питань професійної підготовки викладачів у системі вищої освіти.

Не викликають сумніву висновки дисертаційної роботи та положення **наукової новизни**, які цілком відповідають змісту проведеного дослідження. Утім, вбачаємо за доцільне висловити ряд зауважень/побажань.

1. Під час теоретичного вивчення змісту поняття «репутація викладача закладу вищої освіти» дисертанткою у підрозділі 1.1 наголошено на існуванні ряду близьких за змістом до досліджуваного феномену понять, а саме: «честь», «гідність», «статус», «авторитет» тощо. На нашу думку, доцільно було б вказати чіткі відмінності між вищезгаданими поняттями та зіставити їх із репутацією викладача закладу вищої освіти у дуальному вигляді: «репутація – честь», «репутація – гідність» тощо, як це зроблено відносно понять «репутація» та «імідж».

2. У підрозділі 2.2 дисертаційної роботи графічно висвітлено результати контрольних замірів стану сформованості репутації викладачів трьох закладів вищої освіти на координатній площині, де точки на горизонтальній осі (*вісь абсцис*) відображають показники полюсів модальності досліджуваного феномену, а точки на вертикальній осі (*вісь ординат*) — показники ступенів сформованості означених полюсів модальності у носіїв репутації. Застосування такого графічного підходу було б доцільним і в підрозділі 3.2 для відображення динаміки зміни показників за параметрами сформованості репутації викладача закладу вищої освіти в ході проведення формувального експерименту.

